

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 22. tammikuuta 2024
(OR. en, hu)

Toimielinten välinen asia:
2022/0099(COD)

5599/24
ADD 1

CODEC 118
ENV 65
CLIMA 27

ILMOITUS: I/A-KOHTA

Lähtettäjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS fluoratuista kasvihuonekaasuista, direktiivin (EU) 2019/1937 muuttamisesta ja asetuksen (EU) N:o 517/2014 kumoamisesta (ensimmäinen käsittely) – Säädöksen hyväksyminen = Lausumat

Tšekin tasavallan lausuma

Tšekin tasavalta on täysin sitoutunut Montrealin pöytäkirjan noudattamiseen, torjumaan laitonta kauppaa tehokkaammin ja edistämään EU:n pyrkimyksiä saavuttaa 55-valmiuspaketin tavoitteet ja ilmastoneutraalius.

Vaikka olemme samaa mieltä asetuksen tavoitteista, pidämme valitettavana, että lopullisessa yhteisymmärryksessä ylitetään kyseiset tavoitteet ja käsitellään poliittisia valintoja, joita ei ole analysoitu perusteellisesti ja jotka kuuluvat eri lainsäädännön, erityisesti REACH-asetuksen, soveltamisalaan.

Tšekin tasavallan osalta ongelmallisimpiin säännöksiin kuuluvat kytkinlaitteistoja koskeva uusi kohta (13 artiklan 5 kohta), jossa kielletään yksi pienen lämmitysvaikutuksen vaihtoehtoista, sekä useat liitteen IV osat, jotka koskevat erityisesti split-lämpöpumppuja ja ilmastointia, joiden osalta kielletään pienen lämmitysvaikutuksen vaihtoehdot vuodesta 2035 alkaen. Lisäksi pienen lämmitysvaikutuksen vaihtoehtojen kieltäminen vaahto-, aerosoli- ja yksiosaisien lämpöpumppujen osalta on myös merkittävä ongelma.

Poliittinen päätös kieltää pienen lämmitysvaikutuksen vaihtoehdot lämpöpumppujen ja kytkinlaitteiden osalta sekä muut erittäin tiukat lämpöpumppuja koskevat kiellot liitteessä IV ja äskettäin käyttöön otetut lämpöpumppuja koskevat käyttökiellot ovat erittäin arka asia Tšekin tasavallalle. Tšekin tasavallan ilmanlaatusuunnitelmat perustuvat suuresti lämpöpumppujen käyttöön, ja Euroopan rakenne- ja investointirahastojen (erityisesti koheesiorahaston) ja EU:n päästökauppajärjestelmän tuloilla on niiden osalta tehty huomattavia investointeja. Pelkäämme, että mahdolliset lisäesteet olisivat vahingollisia ilmanlaatupolitiikallemme ja niiden investointien kestävyydelle, joita on tehty siirryttäessä hiilestä puhtaampiin energialähteisiin.

Katsomme myös, että sellaisten vaihtoehtojen kieltäminen, joiden lämmitysvaikutus on pieni, on vastoin Montrealin pöytäkirjan osapuolten päätöksen XXXIV/3 henkeä. Päätöksessä kannustetaan osapuolia parantamaan energiatehokkuutta ja samalla vähentämään vaiheittain fluorihiihivetyjä sekä ottamaan huomioon vuotta 2022 koskeva Tekniikan ja talouden arvointikomitean (TEAP) raportti. Päätös XXXIV/3 ei ole yksittäinen aloite, eikä Montrealin pöytäkirjan mukainen keskustelu energiatehokkuudesta sulje millään tavoin pois fluorattuja vaihtoehtoja, joiden lämmitysvaikutus on pieni.

Edellä esitetyistä syistä Tšekin tasavalta ei voi kannattaa sopimusta ja pidättyy äänestämästä, vaikka joidenkin kysymysten ratkaisemiseksi on tehty paljon työtä.

Viron lausuma

Viro on edelleen täysin sitoutunut varmistamaan, että EU:n vuosien 2030 ja 2050 ilmastopoliittiset tavoitteet ja Pariisin sopimuksen ja Montrealin pöytäkirjan tavoitteet täyttyvät. Sen vuoksi Viro suhtautuu myönteisesti fluorattuja kaasuja koskevan asetuksen uusimiseen ja tukee sen tavoitetta vähentää edelleen fluorattujen kaasujen päästöjä, edistääkseen osaltaan EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista ja innovointia sellaisten tuotteiden osalta, joiden lämmitysvaikutus on pieni tai jotka eivät sisällä fluorattuja kaasuja.

Sopimukseen pääseminen fluorattuja kaasuja koskevasta asetuksesta on tulos mutkikkaista ja kireistä keskusteluista. Viro on koko neuvottelujen ajan ollut huolissaan fluorihiihivetyjen asteittaisen vähentämisen ehdotetusta nopeudesta ja siitä yhteiskunnalle aiheutuvista kustannuksista sekä vaihtoehtoisten teknologioiden riittävästä saatavuudesta ja kohtuuhintaisuudesta pienillä markkinoilla, kuten Virossa.

Viro haluaa myös korostaa, että kieltojen perustana olisi oltava perusteellinen vaikutustenarviointi todellisen toteutettavuuden ja käytettävissä olevien vaihtoehtojen suhteen. Pahoittelemme, että näin ei ole aina ollut. Vaikutustenarvioinnit ovat toisinaan olleet riittämättömiä tai puuttuvia, ja nopean ja täydellisen lopettamisen tarve tietyillä aloilla on kyseenalainen sekä ilmaston että talouden näkökulmasta, sillä toimissa sivuutetaan ilmastohyödyt. Yksi näistä huolenaiheista liittyy fluorattujen kaasujen kieltämiseen pienissä split-lämpöpumpuissa ja jäähdyttimissä. Kiellon kohteena ovat toimivat vaihtoehdot, joiden lämmitysvaikutus on pieni, joten ilmastovaikutukset olisivat hyvin vähäiset, ellei olemattomat. Samalla pienen lämmitysvaikutuksen vaihtoehtojen käyttö on täysin Montrealin pöytäkirjan ja sen vähennystavoitteiden mukaista.

Toinen tärkeä kysymys on rakennusvaahtoihin liittyvä rajoitus. Jotta äskettäin sovitun perusparannusaallon peruskorjausten odotetun vauhdin ylläpito edellyttää rakentamista ympäri vuoden, kaikkina vuodenaikoina. Sen vuoksi kiello käyttä eristysvaahdossa fluorattuja kaasuja, joilla on pieni lämmitysvaikutus, on haitallinen tämän tavoitteen saavuttamisen kannalta, sillä rakentamisessa ei alle +5 °C:n lämpötiloissa voida käyttää vaihtoehtoja, joissa ei olisi fluorattua kaasua. Kiello uhkaa tuotteita, joiden lämmitysvaikutus on pieni, vaikka vaikutustenarviointia ei ole tehty, ja toivomme, että markkinoille tulee sopiva ja kohtuuhintainen vaihtoehto kiellon voimaantuloon mennessä.

Odotamme kiinnostuneina komission tulevia liitettä IV koskevia suuntaviivoja, joissa selitetään kiellot ja annetaan esimerkkejä siitä, millä tavoin eri tuotteet kuuluvat tiettyjen kieltojen piiriin. Tämä on ratkaisevan tärkeää, jotta kiellot ja uuden asetuksen asianmukainen ja yhtenäinen täytäntöönpano voidaan ymmärtää kaikkialla EU:ssa.

Viro kannattaa asetuksesta saavutettua yhteisymmärrystä, mutta odotamme, että liitteen IV kieltoja koskevassa uudellentarkastelulausekkeessa puututaan asianmukaisesti olemassa oleviin vaihtoehtoihin ja edellä mainittuihin huolenaiheisiin.

Unkarin lausuma

Unkari on sitoutunut EU:n vuosien 2030 ja 2050 ilmastotavoitteisiin ja pitää tärkeänä Pariisin sopimuksessa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Vaikka Unkari kannattaa täysin yleistä tavoitetta vahvistaa F-kaasuasetuksen roolia ilmastoneutraaliuden edistämisessä, emme voi kannattaa lopullista kompromissia.

Vaikka tilintarkastustuomioistuin arvioi joitakin paketin osatekijöitä (muun muassa 3 euron kiintiöhinnan säilyttämistä, takeiden ja poikkeusten mahdollistamista turvallisuuden varmistamiseksi, markkinamonopolin välttämistä ja puolijohteiden kiintiöjärjestelmään sisältyvien poikkeuksen säilyttämistä), sopimus ylittää kriittiset rajat, joista Unkari on aiemmin muistuttanut useaan otteeseen.

Ensinnäkin sopimus on mielestämme ristiriidassa RePowerEU-tavoitteiden ja lämpöpumppujen nopean käyttöönoton kanssa. Kylmäaineiden, erityisesti vähäpäästöisempien vaihtoehtojen, laaja kieltäminen on näin ollen EU:n ilmastotavoitteiden vastaista ja häiritsee ilmastoystävällisempien vaihtoehtojen käyttöönottoa, vaikka ne olisivat kohtuuhintaisia.

Unkari on neuvottelujen aikana johdonmukaisesti korostanut, että energiatehokkuutta, teknistä turvallisuutta ja taloudellista toteutettavuutta ei pidä unohtaa ja että kunkin jäsenvaltion erilaiset taloudelliset ja maantieteelliset olosuhteet olisi otettava huomioon. Sopimus ei vastaa näihin huolenaiheisiin.

Huolta aiheuttaa myös se, että markkinoilla tällä hetkellä olevien ja vuosikymmenten ajaksi suunniteltujen tuotteiden huolto on vähäistä ja että teknologiseen siirtymään valmistautumiseen ei ole riittävästi aikaa. Markkinoilla olevien laitetyyppien tekniset ratkaisut kielletään, ja muutaman vuoden kuluessa markkinoille saatettavien tai nykyiseen teknologiaan perustuvien uusien laitteiden käytölle asetetaan merkittäviä rajoituksia. Uudet tekniset haasteet edellyttävät nykyisten koulutusjärjestelmien kehittämistä edelleen. Jos näin ei tehdä, seurauksena voi olla pula ammattitaitoisesta työvoimasta.

Unkari katsoo, että laitteita koskevia markkinarajoituksia ei voida panna täysimääräisesti täytäntöön asetetussa määräajassa, kun otetaan huomioon energiatehokkuuteen ja tekniseen turvallisuuteen liittyvät näkökohdat. Sopimukseen sovellettavat poikkeukset eivät tarjoa tyydyttävää ratkaisua tähän ongelmaan, koska merkittävä osa nykyisistä laitteista on tarkoitus korvata kymmenen vuoden kuluessa.

Fluorattujen kylmäaineiden saatavuus vähenee jatkuvasti nykyisessä kiintiöjärjestelmässä, koska niillä on suuri ilmakehän lämmitysvaikutus. Sovitussa kiintiöiden vähennysaikataulussa ei kuitenkaan oteta huomioon markkinoiden ja teknologian tarpeita, mikä voi johtaa markkinoilla olevien laillisesti saatavilla olevien kylmäaineiden vakavaan puutteeseen ja kylmäaineiden markkinahintojen jyrkkään nousuun.

Asetus voisi johtaa suhteettomaan markkinamuutokseen, joka voisi vaikuttaa kuluttajiin hintojen nousun vuoksi. F-kaasuja koskevaan asetukseen sisältyvien erilaisten liian rajoittavien toimenpiteiden, kuten hintojen nousuun johtavia lämpöpumppuja koskevien toimenpiteiden, yhdistelmä voisi johtaa laittoman kaupan ja tuonnin mittavaan lisääntymiseen, jolle Unkari EU:n rajavaltiona altistuisi merkittävästi. Lisäksi tämä aiheuttaisi kestäättömän taakan jäsenvaltioiden viranomaisille.

Rikkiheksafluoridin (SF₆) käyttö joissakin sähköisissä kytkinlaitteissa on edelleen tarpeen sähköverkon turvallisen toiminnan varmistamiseksi nykyisissä teknologisissa olosuhteissa. Sopimuksella poistetaan asteittain nykyinen teknologia markkinoilta, mikä pakottaa verkko-operaattorit ja sähköntuottajat sopeutumaan nopeasti uusiin, usein kalliimpiin teknologioihin. Joillakin yrityksillä on tässä suhteessa jo nyt merkittävä markkinaetu. Tämä voisi heikentää vakavasti EU:n markkinatoimijoiden kilpailuasemaa. Sähköisten kytkinlaitteiden asennuskielto ei myöskään vastaa todellista markkinatilannetta teknisesti eikä turvallisuuden ja suunnittelun osalta. Erityisesti energiakriisin aikana se voisi vaarantaa vakaan energiansaannin ja energiavarmuuden ja suosia hyvin pientä määrää tuottajia, mikä johtaisi uusiin markkinoiden vääristymiin.

Monien käyttöön otettujen kieltojen tueksi ei myöskään ole tehty asianmukaista vaikutustenarviointia sopivien vaihtoehtojen saatavuuden ja niiden markkinahintojen suhteen. Komission alustavan arvioinnin mukaan tietyt toimenpiteet eivät myöskään johtaisi merkittäviin päästövähennyksiin vaan poistaisivat markkinoilta muita toteuttamiskelpoisia vähäpäästöisiä vaihtoehtoja.